

Wstęp	11
Rozdział I. ISTOTA I ZAŁOŻENIA REFORMY GOSPODARCZEJ	14
Cele ekonomiczne reformy	14
Cele społeczne reformy	14
Cele bieżące (doraźne) reformy	15
Kryzys społeczno-gospodarczy w Polsce	15
Konieczność reformy gospodarczej	17
Przesłanki reformy gospodarczej	17
Przewycięzenie kryzysu i stabilizowanie gospodarki w świetle Uchwały IX Zjazdu PZPR	18
Zasady i podstawowe kierunki reformy	19
 Rozdział II. CENTRALNE STEROWANIE GOSPODARKĄ NARODOWĄ I MECHANIZM RYNKOWY	 22
Cechy centralnego sterowania i rynku w zreformowanej gospodarce	22
Centralne organy władzy — ich rola i funkcje	25
Funkcjonowanie gospodarki socjalistycznej	29
Nakazowo-rozdzielczy system kierowania (planowania i zarządzania)	30
Narzędzia (instrumenty) centralnego sterowania gospodarką	31
Narzędzia bezpośrednie	31
Narzędzia pośrednie (ekonomiczne)	31
Narzędzia prawno-organizacyjne	32
Parametryczny system centralnego kierowania	32
Zastosowanie narzędzi centralnego sterowania w różnych sferach gospodarki	32
 Rozdział III. PLANOWANIE	 36
Cele planowania	36
Centralne planowanie	36
Centralne plany finansowe	37
Centralny plan roczny	38
Informacje w procesie planowania	38
Koordynacja planów	39
Konsultacje społeczne wariantów koncepcji narodowego planu społeczno-gospodarczego	39
Narodowy plan społeczno-gospodarczy	40
Niepewność w planowaniu	40
Plan finansowy w przedsiębiorstwach państwowych	41
Powiązanie celów i zadań planów z narzędziami ich realizacji	41
Planowanie perspektywiczne	41
Planowanie w przedsiębiorstwach państwowych	42
Planowanie w sferze handlu zagranicznego	43
Planowanie terytorialne stopnia wojewódzkiego	43
Programowanie	44
Prognozowanie	44
Rodzaje planów	44
System planów	45

Terytorialne plany stopnia podstawowego	45
Uspołecznienie planowania	46
Wariantowość w planowaniu	46
Warianty koncepcji 3-letniego planu do 1985 r.	47

Rozdział IV. PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE — NOWE ZASADY JEGO DZIAŁANIA 49

Cele działalności przedsiębiorstwa	49
Centralne sterowanie przedsiębiorstwami za pomocą narzędzi ekonomiczno-finansowych	49
Decyzje gospodarcze w przedsiębiorstwach państwowych	50
Dyrektor przedsiębiorstwa	51
Działalność przedsiębiorstw w sferze inwestycji	51
Funkcjonowanie przedsiębiorstw państwowych	52
Generalne kierunki zmian w systemie funkcjonowania przedsiębiorstw w 1983 r.	53
Konkurencja	53
Łączenie, podział i likwidacja przedsiębiorstw państwowych	54
Mienie przedsiębiorstwa	54
Mechanizm zasilenia przedsiębiorstwa	54
Nadzór nad przedsiębiorstwem państwowym	56
Odrębność ekonomiczna przedsiębiorstwa	56
Organy przedsiębiorstwa państwowego	56
Organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego	56
Przedsiębiorstwo a rynek	58
Przedsiębiorstwo mieszane	59
Rachunek ekonomiczny	59
Samodzielność gospodarcza przedsiębiorstwa państwowego	60
Statut przedsiębiorstwa państwowego	62
System umów	62
Upadłość przedsiębiorstwa	62
Zamówienia rządowe	63
Zrzeszenia przedsiębiorstw państwowych	64

Rozdział V. SAMORZĄDNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTWA 65

Cele samorządności	66
Cechy samorządności typu socjalistycznego	66
Ogólne zebranie pracowników	67
Organy samorządu w przedsiębiorstwie państwowym	67
Partia a samorząd	69
Piecza Sejmū	69
Prezydium rady pracowniczej	69
Rada pracownicza	69
Referendum	70
Samorząd robotniczy w systemie nakazowo-rozdzielczym	70
Samorząd załogi a dyrektor przedsiębiorstwa	70
Samorząd załogi a związki zawodowe	71
Technokratyczne koncepcje zarządzania	72
Zasady wyborów do organów samorządu	72

Rozdział VI. CENY I RÓWNOWAGA RYNKOWA 74

Cena	74
Cena monopolowa	75
Cena regulowana	76

Cena równowagi	76
Cena transakcyjna	77
Cena umowna	77
Cena urzędowa	78
Cena wolna	79
Ceny zaopatrzeniowe	79
Efekty reformy cen	79
Funkcje cen	80
Kontrola cen	81
Monopol sprzedaży	81
Modyfikacja zasad ustalania cen regulowanych i cen umownych	82
Nawis inflacyjny	82
Projekt założeń ustawy antymonopolowej	83
Polityka antyinflacyjna	84
Równowaga rynkowa	85
Rynek konsumenta	86
Rynek producenta	86

Rozdział VII. SYSTEM FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH	87
Cele reformy systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych	87
Finansowanie inwestycji	87
Finansowanie środków obrotowych	88
Finansowanie wynagrodzeń	88
Fundusz Aktywizacji Zawodowej	88
Fundusze przedsiębiorstwa	89
Fundusz mieszkaniowy	89
Fundusz rezerwowý	91
Fundusz rozwoju	91
Fundusz socjalny	91
Fundusz statutowy	92
Fundusz załogi	92
Inne fundusze obciążające koszty działalności przedsiębiorstwa	92
Koszty nieuzasadnione	93
Kredyt bankowy dla przedsiębiorstw	93
Kredyt inwestycyjny	94
Kredyt płatniczy	94
Kredyt podstawowy	94
Samofinansowanie przedsiębiorstw	95
Podatek dochodowy	95
Podatek obrotowy	96
Podatek od płac	96
Podatek od nieruchomości	97
Podatek stabilizacyjny	97
Podział zysku w przedsiębiorstwie	97
Rentowność przedsiębiorstwa	97
Wynik finansowy przedsiębiorstwa	99
Wyrównywanie startu przedsiębiorstw do samofinansowania	99
Zdolność kredytowa przedsiębiorstwa	101
Zysk przedsiębiorstwa	101

Rozdział VIII. SYSTEM MOTYWACYJNY	103
Cele reformy polityki płac	103
Etapy reformy płac	103

Kierunki reformy polityki płac	104
Kształtowanie płac indywidualnych	105
Ograniczenia swobody przedsiębiorstw w ustalaniu wysokości płac	105
Polityka płac	106
Różnicowanie płac zależnie od indywidualnych wyników pracy	107
System motywacji materialnej	107
System motywacji pozamaterialnej	109
System kształtowania środków na wynagrodzenia	109
 Rozdział IX. REFORMA PAŃSTWOWEGO SYSTEMU FINANSOWEGO	110
Cele reformy państwowego systemu finansowego	110
Charakterystyka systemu bankowego	111
Kredyt bankowy	112
Kredyt refinansowy	113
Narodowy Bank Polski	113
Rada Banków	113
Równowaga budżetowa	114
Rewaloryzacja	114
Ustawa o urzędzie Ministra Finansów	114
Uniwersalność złotych	115
Zasady kredytowe obowiązujące w 1983 r.	115
 Rozdział X. ROLA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W ZREFORMOWANEJ GOSPODARCE	117
Cele działania związków zawodowych	118
Funkcje związków zawodowych	119
Gwarancje prawne niezależności związku zawodowego	119
Instytucjonalizacja konfliktu społecznego	120
Nowa ustawa związkowa przyjęta przez Sejm w dniu 8 października 1982 r.	121
Partia a związki zawodowe	121
Samorządność związków zawodowych	122
Strajk jako broń ostateczna	123
Sprzeczności (konflikty) społeczne w przedsiębiorstwie, a działalność związków zawodowych	124
Współdziałanie związków zawodowych z administracją	124
 Rozdział XI. REFORMA A HANDEL ZAGRANICZNY I MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA	126
Autarkia gospodarcza	126
Cele reformy funkcjonowania handlu zagranicznego	126
Bilans handlowy	126
Bilans płatniczy	127
Bodźce ekonomiczne dla eksporterów	128
Ceny w handlu zagranicznym	133
Ceny krajowe środków produkcji a ceny realizowane w obrocie wolnodeli- gowym	133
Clearing	134
Cło	134
Dewizy	135
Dysponowanie przez przedsiębiorstwa środkami dewizowymi	135
Formy współpracy przedsiębiorstw w zakresie eksportu i importu	135
Fundusz nagród ministra handlu zagranicznego dla eksporterów	136
Instrumenty ekonomiczne w handlu zagranicznym	136

Klauzula największego uprzywilejowania	136
Koncesja na prowadzenie handlu zagranicznego	137
Kurs czarnorynkowy walut zagranicznych w Polsce	137
Kurs podstawowy waluty	138
Kurs submarginalny	138
Kursy walutowe	138
Kurs walut jako narzędzie regulowania obrotów handlu zagranicznego	138
Monopol handlu zagranicznego	139
Obroty dewizowe	140
Odpisy dewizowe dla eksporterów	140
Pozwolenia przywozu i wywozu	140
Proeksportowy kierunek rozwoju gospodarki	140
Rachunek wyrównawczy w eksporcie i imporcie	141
Rubel transferowy	141
Spółki w handlu zagranicznym	142
Tabele kursów ogłaszane przez Prezesa NBP	142
Terms of trade	143
Ulgi podatkowe dla eksporterów	143
Waluty obce	144
Zasady funkcjonowania handlu zagranicznego w 1983 r.	144
Zasilanie przedsiębiorstw w środki dewizowe	144
Złoty dewizowy	145
 Rozdział XII. WDRAŻANIE REFORMY	147
Akty prawne reformy	149
Cykl zmian społecznych	150
Efekty wdrażania reformy	151
Korekty (modyfikacje) pierwotnych założeń reformy	152
Ograniczenia i opóźnienia w procesie wdrażania reformy	153
Postawy kadry kierowniczej wobec reformy	155
Programy operacyjne	155
Przebudowa struktur organizacyjnych gospodarki narodowej	156
Rynek pracy.	157
Stan wojenny a reforma gospodarcza	158
Tempo i zakres wdrażania reformy gospodarczej w poszczególnych dziedzi- nach i działach gospodarki	159
Zewnętrzne uwarunkowania wdrażania reformy gospodarczej i wychodzenia z kryzysu	159
 Bibliografia	162
Akty prawne funkcjonowania gospodarki w warunkach wprowadzania refor- my gospodarczej (stan na 31 grudnia 1982 r.)	167
Składowiki	172